

Børnepsykolog Rasmus Alenkær hjælper skoler med høj mistrivsel. Han beskriver en hård udvikling i børns hverdag, skoleliv og fællesskab. Foto: Linda Kastrup

Børnepsykolog: Børnenes fællesskaber må genopbygges

Af Kristoffer Kræn Sørensen krks@berlingske.dk

Han beskriver i en ny bog en bekymrende udvikling i børns hverdag, skoleliv og fællesskab. Men Rasmus Alenkær vil selv helst tale om det, der ifølge ham kan vende udviklingen: Værtskab og et fælles ansvar.

Vi taler meget om den mistrivsel, der stiger blandt skolebørn og unge.

Men ifølge børnepsykolog Rasmus Alenkær taler vi slet ikke nok om det, han betragter som den vigtigste årsag til, at børns skolegang er blevet presset.

Årsagen er nemlig ikke curlingforældre, karakterer eller nationale test. Det største problem er ifølge ham børnenes nedbrudte fællesskaber:

»Det er virkelig vigtigt, at vi som samfund forholder os til vores børns fællesskaber nu, for de er ved at blive totalt utydelige,« siger børnepsykologen.

I bogen »Pædagogisk værtskab og uro i skolen« udlægger han sit syn på, hvorfor vores børns fællesskaber er under et voldsomt pres og peger på de konsekvenser, udviklingen har.

Og så giver han et bud på, hvordan vi fikser det. Men det vender vi tilbage til.

Rasmus Alenkær peger især på to årsager til fællesskabernes nedbrud.

1. Inklusionsloven, der betyder, at der er flere børn med forstyrrende adfærd i undervisningen.

2. Skærmenes indtog i børns skoleliv og fritid - og hvordan de river børnene ud af fællesskabet.

Resultatet af det opløste fællesskab er en stigende »egocentrisme,« som han kalder det. Når fællesskabet er væk, slår man ring om sig selv. Og det går ud over alle.

»Det kommer til udtryk i manglende hensyn til både kammeraterne, men også skolen som institution. Og så har vi balladen, der fører til uro, støj og mistrivsel,« siger han.

Rejsende i mistrivsel

Når der opstår problemer med støj, mistrivsel og nedbrudte klassefællesskaber, ringer skoler ofte til Rasmus Alenkær.

Siden midten af 00'erne har han arbejdet med skoleudvikling som lærer, psykolog og konsulent. Han har også en blog med over 30.000 følgere og udgiver podcasten »Børnepsykologi«.

I den tid, han har beskæftiget sig med området, har han set en stigende mistrivsel.

Og når han bliver tilkaldt, viser det sig ofte, at støj og uro er det første, børnene nævner, som stresser dem.

»Nogle elever forstyrrer bevidst undervisningen, mens andre gør det uden overlæg. Dette kan der være flere gode grunde til, men uanset er det ødelæggende for alle og nedbryder følelsen af fællesskab.«

»Hvis politikerne gerne vil have sunde og dygtige borgere, skal vi ændre det her, så vi får sunde læringsfællesskaber, der ikke er fyldt med uro og uforudsigelighed«

RASMUS ALENKÆR,
BØRNEPSYKOLOG

Den såkaldte inklusionslov fra 2012 er en af de store syndere, påpeger Rasmus Alenkær i sin bog, som er baseret på hans egne notater fra skolebesøg mellem 2019 til 2022.

Loven var nemlig et nybrud. Og den betød, at kommunerne i videst muligt omfang begyndte at indlemme elever, der før skulle have været på specialskoler, i den almene folkeskole.

Ideen var ifølge Rasmus Alenkær at lave en skole, der skal tilpasse sig barnets behov.

»Det er også en fin idé. Men når der skal tages hensyn til et enkelt barn med særlige behov, så kan det desværre gå ud over de resterende børns muligheder.«

»Det er i virkeligheden skidt for både de børn, der har brug for en anden støtte, og de børn, der får skoledagen ødelagt af larm,« siger børnepsykologen.

Der bør derfor være grænser for, hvad fællesskabet i folkeskolen kan tolerere.

»Men den nuværende tilstand udfordrer mange. Hvis politikerne gerne vil have sunde og dygtige borgere, skal vi ændre det her, så vi får sunde læringsfællesskaber, der ikke er fyldt med uro og uforudsigelighed,« siger han.

Ny lovgivning er første skridt

Rasmus Alenkær mener, at der er brug for indgreb fra politisk side. Han mener, man bør ændre den inklusionslov, der i fjor af daværende undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil (S) blev stemplet som en fejl, der havde gjort »mere skade end gavn«.

Men der er også brug for, at brugerne af skolen tager et større ansvar.

Og her er vi i virkeligheden fremme ved den pointe, Rasmus Alenkær selv bedst kan lide: Vi skal selv tage ansvar for skolen og dens virke. Tage den tilbage, om man vil.

Både skolen, forældrene og børnene selv skal påtage sig et ansvar for fællesskabet, mener børnepsykologen, der også har givet svaret et navn: Alle skal udvise værtskab.

Værtskab betyder i den her sammenhæng forskellige ting for alle de forskellige brugere af skolen.

Skolen selv skal tage værtskab ved at være tydelig omkring, hvilke rammer og værdier, der er forventet.

»Hvis en skole er tydelig i sin forventning, er der en anden disciplin. Man kommer til tiden, rækker hånden op, tager hensyn. Det er et fællesskab, man har lyst til at være en del af,« siger han og peger på, at der er en direkte sammenhæng mellem niveauet af disciplin og høje scorer i PISA-test.

Læreren og forældrene går heller ikke fri. Også de skal påtage sig et værtskab og dedikere sig til børnenes skolegang.

Og så er der børnene selv. De skal »kigge op fra deres computer og skærm og indse, at de har et medansvar for fællesskabet.«

Ellers bliver de hele tiden revet ud af fællesskabet. De har hele tiden tanker og fokus et andet sted.

Men Rasmus Alenkær, undskyld, siger det ikke sig selv?

»Nej, ikke helt. Der er stadig nogle, der mener, at hvis man som barn har lyst til at gå lidt rundt i lokalet, så skal man have lov til det. Og som mener, at hvis man som barn vil være på mobilen, så skal man da have lov til det,« lyder det fra Rasmus Alenkær.

Bogen »Pædagogisk værtskab og uro i skolen« udkommer 24. april.